

FJALLSKILASAMÞYKKT

fyrir Múlasýslur.

I. KAFLI

Um stjórn fjallskilamála.

1. gr.

Sveitarfélög Norður- og Suður-Múlasýslu skiptast í tvö fjallskilaumdæmi á sama hátt og umdæmi sýslumanna. Hvert sveitarfélag innan hvors fjallskilaumdæmis er sérstök fjallskiladeild. Þó skulu umdæmi fjallskiladeilda og upprekstrarréttur haldast óbreytt við sameiningu sveitarfélaga, nema um annað sé samið. Héraðsnefnd getur heimilað sameiningu tveggja eða fleiri fjallskiladeilda, óski viðkomandi sveitarstjórnir þess að fengnu samþykki fjallskilanefnda.

2. gr.

Héraðsnefnd hefur á hendi yfirstjórn allra fjallskilamála í fjallskilaumdæmunum, en sveitarstjórn annast yfirstjórn þeirra í hverri fjallskiladeild. Héraðsnefnd úrskurðar um ágreinings- og kærumál er upp kunna að koma innan fjallskiladeildanna.

3. gr.

Sveitarstjórn skal kjósa fjallskilanefnd, sem sér um framkvæmd fjallskilamála í umboði sveitarstjórnar. Sveitarstjórn skal kjósa fjallskilastjóra, og annan til vara, sem er framkvæmdastjóri fjallskilanefndar. Þar sem fjallskiladeildir hafa verið sameinaðar yfir sveitarfélagamörk, skulu sveitarstjórnir kjósa fjallskilastjóra sameiginlega. Í sameinuðu sveitarfélagi þar sem eldri umdæmi fjallskiladeilda haldast óbreytt, skal í hverri deild kjósa fjallskilastjóra og fjallskilanefnd, sem geta þó verið sameiginleg fyrir allar deildir sveitarfélagsins. Í samþykkt þessari er alfarið notað heitið sveitarstjórn, í þeim tilvikum sem átt gætu við fjallskilanefnd.

Fjallskilastjóra ber þóknun fyrir störf sín úr sveitarsjóði.

II. KAFLI

Um bókhald og fjallskilasjóði.

4. gr.

Í hverri fjallskiladeild ber að halda fjallskilabók. Í hana skal rita allt það sem máli skiptir um afréttar- og fjallskilamál í deildinni. Héraðsnefnd semur skrá, að fengnum upplýsingum sveitarstjórna, yfir alla afrétti og upprekstrarheimalönd innan fjallskilaumdæmanna. Skal þar lýst merkjum þeirra, og skýrt tekið fram hvaða jarðir eiga upprekstur á hvern afrétt og hvert upprekstrarheimaland og hverjir séu eigendur þessara landsvæða. Afréttarskrá skal varðveitt í skjalasafni sýslunnar, endurskoðuð og birt samhliða markaskrá.

5. gr.

Þegar reisa þarf eða endurbyggja aðalrétt og tilheyrandi vörsluhólf, eða vörsluhólf fyrir óskilafé sem kemur í stað aðalréttar, er sveitarsjóði skylt að standa straum af kostnaði við þær framkvæmdir. Einnig ber sveitarsjóði að standa straum af kostnaði við byggingu viðunandi húsa fyrir gangnamenn og hesta, þar sem þeir þurfa að gista, einnig girðingarhólfa fyrir fê.

Til þess að standa straum af öðrum þeim kostnaði er af fjallskilum leiðir, getur sveitarstjórn stofnað sjóð, sem fjallskilasjóður nefnist. Úr honum skal greiða kostnað við viðhald

aðalréttá og annarra gangnamannvirkja, nema um sé að ræða meiriháttar viðhald eða endurbýggingu, þá greiðist sá kostnaður úr sveitarsjóði. Um aukaréttir fer eftir ákvörðun sveitarstjórna. Kostnað við smölun og leitir, sem sveitarsjóði annars ber að greiða, þóknun til fjallskilastjóra, svo og öll önnur gjöld sem af fjallskilum leiða og ekki hefur verið jafnað niður á fjáreigendur sem dagsverkum, skal greiða úr fjallskilasjóði.

Tekjur sjóðsins eru:

- a. Niðurfafnað gjald á allt sauðfé í fjallskiladeildinni.
- b. Andvirði óskilafjár sbr. VII. kafla samþykktar þessarar.
- c. Endurgjald fyrir fé úr öðru sveitarfélagi skv. 16. og 21. grein og björgunarlaun skv. 24. grein samþykktar þessarar og 57. gr. laga nr. 6/1986.
- d. Bætur fyrir gangnarof skv. 19. grein samþykktar þessarar.
- e. Tillag úr sveitarsjóði eftir fyrirmælum sveitarstjórnar og 46. gr. laga nr. 6/1986.
- f. Álag á landverð jarða, sbr. 13. gr. samþykktarinnar og 42. gr. laga nr. 6/1986.

Reikningur sjóðsins skal endurskoðaður árlega ásamt sveitarsjóðsreikningum og færður inn í fjallskilabók.

III. KAFLI

Um afrétti og notkun þeirra.

6. gr.

Land sem fjallskilaf framkvæmd tekur til, skiptist í afréttir, upprekstrarheimalönd og önnur heimalönd. Afréttur er land í eigu sveitarfélags eða einstakra jarða og eiga þar upprekstrarrétt allir ábúendur viðkomandi sveitarfélags eða félagssvæðis upprekstrarfélags, sjá nánar í 9. gr. Upprekstrarheimaland er eignarland einnar eða fleiri jarða sem beitt er sameiginlega, og skulu ákvæði um afrétti gilda um það eftir því sem við getur átt. Heimaland er eignarland þar sem viðkomandi eigandi eða ábúandi fer einn með nýtingarrétt.

Þar sem öræfi (óbyggðir) þurfa hreinsunar við, tekur fjallskilaf framkvæmd til þeirra, eftir því sem þörf krefur og nánar er fyrir mælt í lögum nr. 6/1986 og samþykkt þessari.

7. gr.

Heimilt er að nota heimalönd til upprekstrar, enda sé það vilji eigenda. Ákvæði samþykktar þessarar gilda jafnt um afrétti, upprekstrarheimalönd og önnur heimalönd, sé annars eigi getið.

8. gr.

Sveitarstjórn er heimilt að ákveða, að eigi skuli upprekstur á afrétt leyfður fyrr en vörgróður er nægur að mati sveitarstjórnar, og skal hún þá leita álits gróðurverndarnefndar sýslunnar áður en leyfi er veitt.

Um fjölda afréttarpenings sem má reka á hverja afrétt, fer eftir III. kafla laga nr. 6/1986.

9. gr.

Upprekstrarrétt á afrétt hrepps eða annars upprekstrarfélags eiga allir búfjáreigendur, sem landafnot hafa í hreppi eða á félagssvæði. Um upprekstrarrétt á afréttarland, sem liggur undir einstaka jörð eða stofnun, fer eftir fornri venju eða samningum. Enginn má nota afrétt, sem eigi á þar upprekstrarrétt, nema viðkomandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnir leyfi, eða landeigandi, ef um einkaeign á afréttarlandi skv. 8. gr. laga nr. 6/1986 er að ræða.

Um afréttargjald til eiganda afréttarlands fer eftir samningi eða, ef samkomulag næst ekki, eftir ákvörðun viðkomandi sveitarstjórnar. Þó getur sá aðili, sem eigi vill una ákvörðun sveitarstjórnar, krafist mats dómkvaddra manna um gjaldhæð. Ákvörðun um afréttargjald,

hvort heldur ákveðin er með samningi eða eftir mati, gildir aldrei fyrir lengri tíma en 6 ár í senn.

IV. KAFLI

Um smölun og rekstur til afrétta.

10. gr.

Innansveitarmenn skulu sitja fyrir utansveitarmönnum um upprekstur á afrétti og sýslubúar fyrir utansýslubúum. Geti fjáreigandi ekki fengið upprekstrarleyfi, ber honum að leita aðstoðar sveitarstjórnar.

11. gr.

Eftir að fé hefur verið sleppt að vori og allt til fyrstu gangna, má enginn smala afréttir eða upprekstrarheimalönd, né valda búpeningi sem þar gengur ónæði, nema með leyfi viðkomandi sveitarstjórnar. Heimilt er þá sveitarstjórnnum að ákveða smölun afrétta og upprekstrarheimalanda á því tímabili, ef þær aðstæður kynnu að skapast sem krefðust þess.

Fjáreigandi sem hyggst smala heimaland fyrir fyrstu helgi í september, skal tilkynna fjallskilastjóra um það með þriggja daga fyrirvara hið minnsta. Eigi er honum skylt að gera skil á afbæjarfé, né eiganda að sækja það, fyrr en við löggöngu. Óheimilt er að valda búpeningi í ógirtum heimalöndum ónæði, allt frá því fé er sleppt að vori til fyrstu gangna.

V. KAFLI

Um fjallskil að hausti.

12. gr.

Haustgöngur skulu hefjast svo fljótt í september sem þurfa þykir. Þó skal ekki hefja göngur í neinni fjallskiladeild fyrr en haft hefur verið samráð við aðliggjandi fjallskiladeildir, svo að samsmölun geti farið fram. Þá skal fyrsta lögrétt aldrei vera seinna en um síðustu helgi í september, og ber að haga gangnadögum í samræmi við það. Ganga skal afréttir, upprekstrarheimalönd og önnur heimalönd að minnsta kosti tvisvar á hausti hverju, og skal annarri göngu lokið eigi síðar en 15. október. Tilkynna ber fjallskilastjórum sveitarfélaga þeirra, sem fjárvon eiga í réttum sveitarfélagsins, hvenær gengið verður. Héraðsnefnd felur sveitarstjórnnum að ákvarða staðsetningu aðal- og aukaréttar, hvaða leitarsvæði skuli gengin til hverrar réttar og hvaða daga. Gangnadögum er sveitarstjórn heimilt að breyta árlega. Sveitarstjórn er heimilt, að fengnu samþykki meirihluta fjáreigenda á leitarsvæði, að gera þeim skylt að geyma allt aðkomið fé í girðingum eftir fyrstu göngu, þar til hreinsmalað hefur verið að mati fjallskilastjóra.

Sveitarstjórnir skulu leggja ríka áherslu á, að göngur fari fram samtímis í löndum sem saman liggja og ekki eru aðgreind frá öðrum með girðingum, vötnum eða fjallgördum.

13. gr.

Eigi síðar en tveimur vikum fyrir fyrstu löggöngu, skal sveitarstjórn hafa lokið við að ákveða gangnadaga og raða niður gangnadagsverkum, í afréttir, upprekstrarheimalönd og önnur ógirt heimalönd, og öðrum áætluðum fjallskilakostnaði, á fjáreigendur í fjallskiladeildinni. Raða skal dagsverkum niður eftir fjártölu hvers fjáreiganda. Heimilt er þó að leggja hluta fjallskilakostnaðar á landverð jarða. Sveitarstjórn er einnig heimilt að leggja gangnadagsverk á fjárlausu bændur vegna fjárskipta, eyðibýlaeigendur og aðra bændur í fjallskiladeildinni. Fjallskil skulu innt af hendi í vinnu, eftir því sem þörf krefur og við verður komið, ella goldin í peningum eftir mati sveitarstjórnar.

Hver bóndi eða jarðeigandi, hvaða búskap sem hann stundar, er skyldur að taka þátt í smölun síns heimalands þegar sveitarstjórn mælir svo fyrir. Sama gildir um eigendur eða umráðamenn eyðijarða, þó þeir eigi þar ekki fjár von. Samhliða göngum skulu eigendur afgirtra heimalanda smala þau lönd og gera full skil á því fé sem þar er.

14. gr.

Sveitarstjórnir skipa gangnaforingja á öll gangnasvæði í fjallskiladeildinni. Enginn getur skorast undan að vera gangnaforingi, nema hann sé til þess ófær sökum elli eða heilsuleysis.

15. gr.

Sá sem rekur fé á utansveitarafrétt, tilkynni það sveitarstjórn fyrir 15. júlí ár hvert. Vanræki hann þetta, getur sveitarstjórn gert honum full fjárskil heima í sveitinni fyrir allt hans fé. Sama gildir um þá menn, er rétt hafa til að taka utansveitarfé í heimaland sitt, enda séu þeir skyldir að tilgreina tölu fjárens og annast öll skil á því.

16. gr.

Nú verður ágangur fjár frá einu sveitarfélagi í annað, eða frá einu fjallskilaumdæmi í annað, og getur þá sá er fyrir verulegum ágangi verður, kafið hinn aðilann um gjald fyrir eða að hann sendi menn í göngur. Skulu viðkomandi sveitarstjórnir gera um þetta skriflegan samning til þriggja ára í senn og endurskoðast hann þá ef annar aðili óskar eftir. Náist ekki samkomulag, skal héraðsnefnd úrskurða kröfu sveitarstjórnar um gangnamenn, sem byggjast verður á tölu þess fjár sem kemur fyrir í sveitarfélaginu næsta haust á undan, að frádregnu því fé sem kemur fyrir í hinu sveitarfélaginu.

17. gr.

Hver fjáreigandi og fjallskilaskyldur einstaklingur er skyldur til að gera þau fjallskil, sem sveitarstjórn leggur á hann, og eru í samræmi við fjallskil þau, sem öðrum fjáreigendum og fjallskilaskyldum einstaklingum er gert að leysa af hendi. Þeim sem hafa sannanlega allt sitt fé í eyjum eða sauðheldum girðingum sumarlangt má veita undanþágu frá fjallskilum að hluta.

18. gr.

Sveitarstjórnir skipta fjallskiladeildum í gangnasvæði og ákveða tölu gangnamanna, og hvar skuli réttað. Einnig hverjir skuli smala eða sækja fé til nærliggjandi sveita úr hverjum göngum.

19. gr.

Gangnaforingjar skulu vera sjálfir í göngum, nema gild forföll hindri, ber þeim þá að setja fullgilda menn í staðinn. Gangnaforingi sker úr um það, hverjir séu fullgildir gangnamenn. Óhlýðnist gangnamaður gangnaforingja eða sýni hirðuleysi, telst það sem gangnarof, og varðar sömu viðurlögum og vanræksla á að inna af hendi fjallskil. Gangnaforingjum ber skylda til að tilkynna fjallskilastjóra um gangnarof. Sá sem mætir ekki í göngur á þeim stað og tíma, þar sem hann hefur verið skipaður, og tilkynnir gangnaforingja ekki forföll, svo unnt sé að fá mann í hans stað, skal greiða í sveitar- eða fjallskilasjóð fyrir gangnarof, sem svarar einu og hálfu gangnadagsverki, eins og það er metið á hverjum tíma, eftir ákvörðun sveitarstjórnar. Í stað greiðslu er sveitarstjórn heimilt að færa gangnarofsdagsverk til næsta árs.

20. gr.

Gangnaforingjar skulu sjá um, að fjallsöfn séu rekin tafarlaust til rétta. Telst það gangna-rof, ef gangnamaður yfirgefur safnið fyrr en í rétt er rekið, þó að smölun sé lokið. Gangna-foringi stjórnar sundurdrætti og ræður réttarrúmi öllu. Þó er sveitarstjórn heimilt að kjósa sérstaka réttarstjóra á aðalréttir.

21. gr.

Ef grunur leikur á, að fé sé enn á afréttum og óaðkomið fé í upprekstrar- og heimalöndum eftir að löggöngum lýkur, skal fjallskilastjóri sjá um, að eftir því sé leitað svo fljótt sem kostur er.

Smölunarkostnaður skal greiddur með vinnuframlagi fjáreigenda og/eða úr fjallskilasjóði viðkomandi sveitarfélags. Fjallskilasjóður á endurkröfurétt á kostnaði hjá fjallskilasjóði annars sveitarfélags, í hlutfalli við fjárfjölda sem heimtist í leitinni úr því sveitarfélagi, sé ekki um að ræða vinnuframlag sbr. 16. grein.

22. gr.

Nú liggja öræfi, þar sem fjárvon kann að vera, að afréttum eða öðrum sumargöngu-löndum, og skal þá héraðsnefnd hlutast til um, að þau séu leituð að minnsta kosti einu sinni á hausti. Fé sem finnst í öræfaleitum má sveitarstjórn láta lóga.

23. gr.

Skyldur er hver bóndi, eða umráðamaður jarðar, að hirða kindur sem finnast í heimalandi hans eftir að fjallskilum er lokið. Sé það innansveitarfé ber honum að tilkynna eigendum það, annars skal tilkynna fjallskilastjóra. Ef óaðkomið fé gengur á leitarsvæðum eftir 22. október, er hverjum sem er heimilt að ná fénu að fengnu samþykki fjallskilastjóra. Þetta á jafnt við afréttir og heimalönd.

24. gr.

Nú verður fjár vart í ógöngum, og er þeim þá *skyld* er sér, að tilkynna það fjallskilastjóra viðkomandi sveitarfélags. Skal hann þá leitast við að fá færa menn til að bjarga fénu, ef fært þykir. Sé björgun óframkvæmanleg eða of hættuleg að dómi björgunarmanna eða aðstæður það örðugar, að tvöfalt verð fjárens hrökkvi ekki fyrir björgunarkostnaði, er skyld að skjóta féð, sé það unnt. Takist björgun kinda úr slíkum ógöngum, greiðir eigandi kindar hálf tveggja hennar fyrir björgun, en sveitarsjóður, þar sem eigandi er heimilisfastur, hinn hluta kostnaðar. Náist kind eða kindur hins vegar ekki lifandi, skal sveitarsjóður bera kostnað vegna til-raunarinnar, enda samþykki sveitarstjórn reikninga.

VI. KAFLI

Um réttir, skil á fé og réttarhald.

25. gr.

Í hverri fjallskiladeild skal vera minnst ein aðalrétt og/eða vörsluhólf fyrir óskilafé og aukaréttir eftir þörfum, og ákvörðun sveitarstjórnar þar um. Sveitarstjórn sér um byggingu og viðhald aðalréttar og vörsluhólfa, einnig aukaréttar eftir samkomulagi við ábúendur þeirra jarða er réttina nota. Réttir skulu vera nægilega stórar, örugglega fjárheldar og fjöldi dilka við hæfi á hverjum stað. Skyld er að hafa dilk fyrir sjúkt fé við hverja rétt.

26. gr.

Aðalréttir og aukaréttir í hverri fjallskiladeild skulu vera sem hér segir:

<i>Sveitarfélög og deildir</i>	<i>Aðalréttir og vörsluhólf</i>	<i>Aukaréttir</i>
Skeggjastaðahreppur	Miðfjarðarrétt Bakkarétt	
Vopnafjarðarhreppur	Teigsrétt Brúarhólf	
Fljótshálsa:		Allar heimaréttir í Fljótshálsa eru aukaréttir
- Jökulsárhlið	Breiðumerkurrétt Ketilsstaðarétt	Másselsrétt
- Jökuldalur	Aðalbólsrétt Klausturselsrétt Múlarétt Hnefilsdalsrétt	Lindaselsrétt, Rangalónsrétt
- Hróarstunga	Heiðarselsrétt Litla-Bakkarétt	
- Fell	Ormarsstaðarétt	Hofsrétt, Staffellsrétt
- Skriðdalur	Múlarétt	Geitdals-, Hauga- og Hátúnarétt
- Vellir	Skjögrastaðarétt Skagafellsrétt	
- Eiðarþinghá	Bleiksásrétt Ormsstaðarétt	Gilsárteigsrétt Gagnheiðarrétt
- Hjaltastaðarþinghá	Kóreksstaðarétt Knarrarétt	Sandbrekkurétt
Fljótshálsahreppur	Melarétt Glúmsstaðarétt	Egilsstaðarétt Sturluflatarrétt
Borgarfjarðarhreppur	Brandsbalarétt	
Seyðisfjarðarkaupstaður	Dvergasteinsrétt Hagarétt Hánefsstaðarétt	
Mjóafjarðarhreppur	Fjarðarrétt	Gilsárlausarétt, Brekkurétt
Fjarðabyggð:		
- Norðfjörður	Skálateigsrétt	
- Eskifjörður	Engjabakkarétt Eskifjarðarrétt	
- Reyðarfjörður	Kollaleirurétt Slétturétt Áreyjarétt	
Fáskrúðsfjarðarhreppur		Allar heimaréttir
Austurbyggð	Stöðvarrétt	Hrafnakamsrétt
Breiðdalshreppur	Eydalarétt	Allar heimaréttir
Djúpavogshreppur:		
- Berufjörður	Berufjarðarrétt	Allar heimaréttir
- Djúpivogur	Merkisrétt	
- Hamarsfjörður	Hamarsselsrétt	Bragðavallarétt
- Álftafjörður	Starmýrarrétt	Allar heimaréttir

Heimilt er sveitarstjórn að færa til réttir, ef aðstæður breytast og meirihluti þeirra er afréttinn nota óska þess. Slíkar breytingar skulu skráðar í fjallskilabók. Einnig getur sveitarstjórn ákveðið að breyta aukarétt í aðalrétt, og skal það þá tilkynnt nágrannasveitarstjórnnum og héraðsnefnd.

27. gr.

Hver aukarétt heyrir undir aðalrétt sömu fjallskiladeildar. Fjallskilastjóri ákveður hvort úrtíningsfé úr aukaréttum skuli dregið þar upp eða flutt til aðalréttar. Enginn má reka fé frá aðalrétt fyrr en úrtíningur hefur verið að fullu sundur dreginn, nema réttarstjóri leyfi.

28. gr.

Sundurdráttur í aðalrétt skal hafinn svo snemma dags sem unnt er, eftir ákvörðun réttarstjóra, og er hverjum gangnamanni skylt að vinna að sundurdrætti. Fjáreiganda er skylt að hirða fé sitt úr réttinni svo fljótt sem við verður komið. Enginn má láta fé í aðalrétt eða aukarétt nema láta fjallskilastjóra, réttarstjóra eða umsjónarmann aukaréttar vita, og skulu þeir sjá um að fjáreigendur taki fé sitt úr réttum svo fljótt sem kostur er.

Draga skal eftir markaskrár eftir því sem þörf krefur. Réttarstjóri kveður tvo markskoðunarmenn sér til aðstoðar við úrskurð vafamarka.

VII. KAFLI

Um meðferð ómerkinga og óskilafjár.

29. gr.

Hver sá sem fjallskil innir af höndum, hvort heldur við smölun afrétta eða heimalanda, skal leitast við að handsama svo fljótt sem verða má, ómerkinga, sem vart kann að verða, og auðkenna þá ef þeir fylgja móður.

Nú koma ómerkingar eða annað óskilafé til réttar, og skal þá draga það í sérstakan dilk, þar sem menn eiga kost á að leiða mæður til ómerkinga og sanna eignarrétt sinn á öðru óskilafé.

30. gr.

Ómerkingum og óskilafé, sem kemur fyrir í skilaréttum og ekki finnast eigendur að, skal þegar lógað í sláturhúsi, og sér fjallskilastjóri um að svo sé gert. Áður en slíku fé er lógað, skal skrifa nákvæma lýsingu á því, þar sem getið sé marks og annarra einkenna, er eigendur gætu helgað sér það eftir. Óskilafé sem fram kemur eftir réttir og ekki finnast eigendur að, eða ekki kemst til eigenda vegna fjarlægðar, skal farið með á sama hátt. Andvirði alls óskilafjár, sem fargað er, skal lagt inn á reikning, þannig að reiða megi út verð hvernar kindar, ef eigandi finnst.

Annar óskilapening, svo sem hross og nautgripi, má selja að kröfu sýslumanns við nauðungarsölu með 12 vikna innlausnarfresti án þess að sérstakrar áskorunar sé þörf til eiganda.

31. gr.

Fyrir árslok skal sveitarstjórn birta í Lögbirtingablaði og einum staðbundum prentmiðli tilkynningu um förgun óskilafjár, eða um sölu, ef um óskilahross eða nautgripi er að ræða. Skal í tilkynningu greint mark og auðkenni hvernar skepnu, eftir því sem kostur er, og skorað á rétta eigendur að gefa sig fram og sanna rétt sinn innan tiltekins tíma.

32. gr.

Af sláturverði ómerkinga og annars óskilafjár og andvirði seldra hrossa og nautgripa greiðist áfallinn kostnaður. Eftirstöðvar andvirðis greiðast eiganda, ef hann sannar eignarrétt sinn innan tiltekins tíma, ella í fjallskilasjóð eða sjóði þeirra fjallskiladeilda, þar sem óskilapeningurinn kom fyrir.

VIII. KAFLI

Um markaskrá.

33. gr.

Skylt er að eyrnamerka allt fé áður en því er sleppt á fjall. Búfjármörk eru; örmerki, frostmerki, brennimörk, plötumerki og eyrnamörk. Skylt er hverjum búfjáreiganda að hafa glögg mark á búfé sínu. Við sönnun eignar er örmerki réttmest, þar næst frostmerki, síðan brennimark, þá plötumerki og síðast eyrnamerki. Skylt er að brennimerkja eða plötumerkja allt ásett fé með brennimerki eða númeri lögbýlis/eiganda, sýslutákni og númeri sveitarfélags.

Samkvæmt reglugerð nr. 289/2005 skal merkja öll lömb með lituðu plötumerki innan 30 daga aldurs og merkja skal öll ásetningslömb með varanlegu lituðu plötumerki.

34. gr.

Héraðsnefnd kýs einn markavörð í hvoru fjallskilaumdæmi til átta ára í senn. Skulu þeir annast skráningu og lögbirtingu marka, og útgáfu markaskrár á átta ára fresti í samvinnu við Bændasamtök Íslands. Markavörðum ber að koma í veg fyrir sammerkingar sbr. reglugerð. Héraðsnefnd ákvarðar að fengnum tillögum markavarða þau gjöld sem markeigendur skulu greiða við útgáfu markaskrár og við skráningu marka í annan tíma.

35. gr.

Sýslutákn og númer sveitarfélaga skulu vera eftirfarandi, í samræmi við eldri sveitarfélagaskipan:

Í Skeggjastaðahreppi	N-1	Í Mjóafjarðahreppi	U-4
Í Vopnafjarðahreppi	N-2	Í Norðfjarðahreppi	U-5
Í Jökuldal	N-3	Í Reyðarfjarðahreppi	U-6
Í Jökulsárhlíð	N-4	Í Fáskrúðsfjarðahreppi	U-7
Í Hróarstungu	N-5	Í Breiðdalshreppi	U-8
Í Fellum	N-6	Í Beruneshreppi	U-9
Í Fljótsdalshreppi	N-7	Í Geithellnahreppi	U-10
Í Hjaltastaðarþinghá	N-8	Í Stöðvarhreppi	U-11
Í Borgarfjarðahreppi	N-9	Í Búðahreppi	U-12
Í Seyðisfjarðahreppi	N-11	Í Eskifirði	U-14
Í Seyðisfjarðarkaupstað	N-12	Í Neskaupstað	U-15
Í Eiðaþinghá	U-1	Í Búlandshreppi	U-16
Á Völlum	U-2	Á Egilsstöðum	U-17
Í Skriðdal	U-3		

36. gr.

Um fjármörk, merkingar á búfé og útgáfu markaskrár fer að öðru leyti eftir lögum nr. 6/1986 um afréttarmálefni, fjallskil o.fl., reglugerð um búfjármörk, markaskrár og takmörkun á sammerkingum búfjár nr. 200/1998 og reglugerð um merkingu búfjár nr. 289/2005.

IX. KAFLI
Almenn ákvæði.

37. gr.

Héraðsnefnd sker úr öllum ágreiningi sveitarstjórna út af fjallskilamálum. Ennfremur geta einstakir menn komið sér saman um að leggja slík mál fyrir héraðsnefnd og úrskurð hennar.

38. gr.

Brot gegn ákvæðum samþykktar þessarar varða sektum og skal fara með mál út af þeim að hætti opinberra mála.

Samþykkt þessi staðfestist hér með samkvæmt 3. grein laga nr. 6/1986 um afréttamálefni, fjallskil o.fl., til þess að öðlast þegar gildi. Jafnframt er úr gildi felld fjallskilasamþykkt fyrir Múlasýslur nr. 472/1991.

Landbúnaðarráðuneytinu, 4. janúar 2006.

F. h. r.
Guðmundur B. Helgason.

_____
Atli Már Ingólfsson.